

82221 J2

NACZELNE DOWÓDZTWO W.P.

(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 24. X. 1921 r.

Oddział II Informacyjny

Nr. 8832 / II. I. F. 1.
8987 / II. I. F. 1.
8940 / II. I. F. 1.
8925 / II. I. F. 1.
8926 / II. I. F. 1.

Do

Adjutantury Generalnej - Referat Prasowy

Przesyła się przy niniejszym komunikaty prasowe z Rygi z dn. 18, 19, 20 października, oraz komunikaty prasowe z Moskwy z dn. 15 i 16 października.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA

L. dz. 82221 J2

przyjęto dn. 25. X. 1921 roku

wysłano dn. 1921 roku

łączników

h. S. C. apt

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

93

Komunikat prasowy

z dn. 18.X, 21 r.

R Y G A

Członkowie parlamentu fińskiego bawiący na Lotwie w charakterze gości podejmowani są w nadzwyczajnym honorami. Wczoraj o godz. 9ej wiecz. miał się odbyć wielki raut w ~~salach~~ salach parlamentu lotewskiego (konstytuanta), któremu przeszkodził wynikły w gmachu konstytuanty wielki pożar. Płomienie objęły cały dach, wezwane wszystkie oddziały straży umiejscowiły pożar, który jednak wyrządził wielkie szkody między innymi zerwał się sufit nad salą posiedzeń. Wobec wielu dziwnych faktów istnieją podejrzenia, że podpalenie było rozmyslne. Prowadzi się gorączkowe śledztwo. Wśród społeczeństwa krążą pogłoski, jakoby zbrodni dopuścić się mieli komuniści. Podczas pożaru byli przy palącym ~~gmachu~~ się gmachu parlamentu goście fińscy, członkowie rządu lotewskiego, korpus dyplomatyczny oraz wyżsi dostojnicy wojskowi. Rząd lotewski otrzymał zawiadomienie, że Kuba przyznała Lotwę de jure. Prasa lotewska podaje informacje, że bolszewicy pertraktują nadal z różnymi grupami socjalistycznymi co do ewentualnego przekazania władzy przedstawicielom całego narodu (Uzrieditielnoje sobranje). Sownarkom wydał dekret na mocy którego za wize wyjazdowe z granic Rosji sowieckiej pobiera się 300 tys. rubli. Wiza tranzytowa dla obcokrajowców kosztuje 150 tys. rubli. Paszport wyjazdowy do Rosji sow. kosztuje 15 rub. złotem. Z Moskwy donoszą, że położenie dzieci w głodujących guberniach w każdym dniu pogarsza się. Ilość samobójstw rodziców wraz z dziećmi wzrasta w zaskakujący sposób. W związku z nową ekonomiczną polityką, komisariat pracy postanowił zwolnić obywateli od przymusowej mobilizacji pracy i przyjmować dobrowolnie wstępujących na służbę państwową. Od dnia 15.X w Moskwie wprowadzona została następująca

taryfa za korzystanie z wodociągów i kanalizacji: za wiadro wody przy normie 6 wiader na człowieka 3 ruble, przy przekroczeniu za wiadro 300 rb., kanalizacja 30 rb. za wiadro, elektryczność 1000 rubli za kilowat. Wczoraj przybył tu szef departamentu ministerstwa spraw zagranicznych norweskiego, który wręczył rządowi Łotewskiemu projekt traktatu handlowego między obydwoimi państwami. Wczoraj rozpoczął obrady kongres socjalistów państw bałtyckich: na dzisiejszym posiedzeniu rozpatrywana będzie sprawa konsolidacji działań wszystkich partji w polityce zagranicznej. Ryski ewangelicki konsystorz podał się w pełnym składzie do dymisji z powodu postanowienia rady ministrów co do oddania kościoła sw. Jakóba kościołowi katolickiemu. Komunikat W.C.I.K. głosi, że z obszaru 175 tys. dziesięcin leżących ugorom pod zasiew ozimin w Czuwańskiej republice zasiano zaledwie 20%, wysłane 42 wagony ziarna w drodze zaginęły. Tenże biuletyn donosi, że zwykła febra nadwołżańska przyjęła charakter tropikalnej malarii i rozszerza się z katastroficzną szybkością. Prezydent fińskiego parlamentu w Rydze Goszczay udzielił wywiadu prasie Łotewskiej, w której między innymi w sprawie przygotowanej konferencji państw Bałtyckich i Rosji powiedział, że niema mowy o przystąpieniu domrokowań fińsko-rosyjskich, o ile Rosja nie wykona lojalnie wszystkich zobowiązań. Giełda: funt. szt. 1370, dol. am. 349, fr. franc. 25, 25, kor. szw. 8075, kor. duń. 64, 25, mk. niem. 180, mk. fiń. 546, mk. est. 082, mk. pol. 011.

Komunikat prasowy

z dn. 19.X.21

RYGA

Z Rewla donoszą o przyczynach wstrzymania dalszej pomocy dla głodnych w Rosji ze strony Estonji. Pociąg z żywnością wysłany przez Estonję był obrewidowany wraz z personelem przez agentów Czk. tuż na granicy. Po przybyciu pociągu do Moskwy bolszewicy nie dopuścili estończyków do jakiegokolwiek kontroli nad dalszemi losami transportu przekazawszy cały majątek komisji W.C.I.K., a wobec takiego traktowania Estonja zmuszona jest przerwać całkowicie pomoc.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

95

Pod Izborskiem bolszewicy napadli na estońską straż graniczną. W potyczce jeden krasnoarmiejec bolszewicki został ranny. Oddział bolszewicki został zmuszony do ucieczki za granicę. Wczoraj rozpoczęły się w Moskwie ukraińsko-estońskie pertraktacje w sprawie zawarcia traktatu handlowego. Wczoraj rano przybyła do Helsingforsu Maksym Gorkij z sekretarzem. Przybyła do Kopenhagi żona Maksima Gorkija dla agitacji na rzecz Rosji sow. Spotkała się z żywym protestem społeczeństwa. Z Rosji nadeszły zaprzeczenia jakoby Władymir Wostok miał być wzięty przez bolszewików. Z Władymir Wostoku donoszą o zamordowaniu przez niewiadomego sprawcę nieoficjalnego przedstawiciela Rosji tow. Cejtlina. W związku z wielkim pożarem gmachu konstytuancy łotewskiej wynikłym na godzinę przed rautem dla gości fińskich zarządzono kilka aresztowań. Jeden z aresztowanych schwytyany był przez tajną policję podczas wynoszenia naczyń z ważnami dokumentami z gmachu sejmu. Pożar wyrządził znaczne szkody. Sala posiedzeń całkowicie zniszczona. Podczas akcji ratunkowej były wypadki z członkami straży ogniowej. Posiedzenia konstytuancy odbywać się będą w zamku. Łotewski minister finansów wraca 25 b.m. z Londynu, gdzie jeździł w sprawach uzyskania pomocy finansowej dla Łotwy. Między Litwą i Łotwą nastąpiło kompletne porozumienie. Oficerowie łotewscy wysyłani są na Litwę w charakterze instruktorów. Każdy oficer armii łotewskiej ma prawo urlopować się z obowiązkiem wstąpienia do armji litewskiej. Giełda: funt. szt. 1365, dol. am. 347, fr. fr. 24,75, kor. szw. 79,75, kor. duń. 6700, mk. niem. 192, mk. fiń. 544, mk. est. 080, mk. pol. 010. X)

Komunikat prasowy

z d. 20.X.

R Y G A

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Z urzędowych łotewskich źródeł dowiaduje się, że konferencja państw bałtyckich i Rosji sow. odłożona do czasu wyjaśnienia niektórych wynikłych spraw politycznych i ekonomicznych. Dzisiaj wyjeżdża do Petersburga komisja łotewska graniczna dla wyjaśnienia spraw przeprowadzenia części łotewko-rosyjskiej granicy. Według bolszewickich urzędowych danych informacji w Petersburgu zostaje utworzona komora celna dla transportów lądowych.

Kamieniew na jednym z posiedzeń 4-ej sesji W.C.I.K., a wystąpił z re-

X)
Rząd łotewski postanowił wywalić z granic państwa z dniem 22-go dając tylko trzydniowy termin znanego kierownika szkół polskich w Łatgalji profesora Kazimierza Pruchnika. Nadmienić należy, że śledztwo prowadzone przez łotyszów w stosunku do Pruchnika nie wykazało żadnej szkodliwej dla republiki łotewskiej działalności. Pruchnik był jednym z najdzielniejszych pracowników szkolnictwa polskiego w Łatgalji.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

feraten, żądającym jaknajszybszego zwrócenia się do proletariatu całego świata z żądaniem pomocy dla głodnych. W wezwaniu należy zaznaczyć, według Kamieniewa, że jeśli nie uratujemy milionów głodnych w ciągu nadchodzącej zimy, odrodzenie Rosji niemożliwe, jedynie dostarczenie wielkich środków w ręce sowieckiego rządu może uratować Rosję, która stanie silna i nadal będzie mogła prowadzić walkę światową burżuazja. Szkody wyrządzone przez pożar w gmachu konstytuanty łotewskiej obliczają urzędowo na 20 milionów rubli łotewskich. Z Helsingforsu donoszą o wybuchu powstania w niektórych okręgach Rosji sow. w związku z akcją zdobywania przedsiębiorstw. Rząd sowiecki szybko zwraca właścicielom nacjonalizowane fabryki, których dotychczas zwrócono 38. Wczoraj wyjechali z Rygi do Moskwy fińscy. Na posiedzeniu aktywnych komunistów w Moskwie Trocki wystąpił z referatem o armii czerwonej, która według niego dostatecznie ^{lepsze} ~~zapatrzone~~ ^{na} ~~prowiantom~~ i ^{ekwipunkiem} ~~ekwipunkiem~~ cierpi jedynie z powodu bezładu w gospodarstwie i ^{nową} ~~nową~~ swą zakończył słowami: "W dobrze wysmarowanych butach armja nasza stanie dzisiejszym ^{może} ~~dojrział~~ do Paryża". Wiatski gubernjalny komitet postanowił zorganizować w Wiatce bank handlowy. Rząd sowiecki zamierza zwołać dnia 4 stycznia nowy wszechrosyjski zjazd dla omówienia organizacji pomocy dla głodnych. Na wczorajszym posiedzeniu zjazdu partji socjalistycznych państw bałtyckich w Rydze omawianą była sprawa związku państw bałtyckich. Sprawę referował litewski przedstawiciel Kajris, występując ostro przeciwko związkowi z Polską. Przeciwno takiemu związkowi wypowiedzieli się także łotewski i estoński przedstawiciele. Nowe taryfy celne, które wywołały wielki protest świata handlowego łotewskiego i zagraniecnego zostały przekazane handlowej komisji konstytuanty dla powtórnego rozpatrzenia. Profesor Pruchnik jeszcze wczoraj nie otrzymał zawiadomienia o postanowieniu rządu łotewskiego co do wydalenia go z granic "otwy, mimo tego, że termin pobytu określony został przez łotyszów do 22 b.m. Postanowienie to wywołało głębokie oburzenie całego społeczeństwa polskiego na Łotwie, ponieważ Pruchnik był najgorliwszym pracownikiem na polu szkolnictwa polskiego w Latgalji i organizatorem szkół polskich stawiane swego czasu przez rząd łotewski zarzuty

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
NEW YORK

organizowania przez Pruchnika nielegalnych szkół polskich zostały na ko-
rzyść tego ostatniego przez komisje śledcze łotewskie obalone. Giełda: funt.
szt. 1365, dol. am. 350, fr. franc. 25, kor. szw. 81, 50, kor. duń. 67, mk. niem. 207, mk.
fiń. 544, mk. est. 0, 80, mk. pol. 010.

KOMUNIKAT PRASOWY

z dn.15.X.21

M O S K W A

Wstępny artykuł Stieklowa w "Izwiestjach" omawiając wynik brukselskiej konferencji w sprawie pomocy Rosji przychodzi do wniosku, że powzięte na konferencji decyzje mają na celu wykorzystać niepomyślną sytuację Rosji dla zaspokojenia jej kosztem własnych korzyści. "Izwiestjom" komunikują z Rostowa na Donie o rozbięciu i całkowitem zglądzeniu przez pierwszą konną armję Budiennego bandy generała Przewalskiego w pobliżu wsi "Biekoje". Bandę tę składającą się z kilku oddziałów grasujących na obszarze Kubania przywłaszczyła sobie nazwę Kubańskiej powstańczej. Prezydium W.C.I.K. ogłosił amnestję dla byłych kokczakowskich ministrów profesorów wiedeńskiego i petersburskiego. "Izwiestja" komunikują depeszę przedstawiciela sowieckiej Rosji na karskiej konferencji Ganieckiego o podpisaniu traktatu pokojowego między Turcją z jednej strony a sowieckimi republikami: Azerbejdżanem, Armenją i Gruzją z drugiej, które miało miejsce 13.X. "Izwiestja" publikują ustawę o państwowym banku rosyjskiej sowieckiej republiki, zaakceptowaną przez czwartą sesję W.C.I.K. "Izwiestja" komunikują o zarządzeniach rumuńskiego min.wojny przeciwko rozszarżającej się w rumuńskiej armji i dezercji, która dosięga podobno 150 tys. ludzi w obecnej chwili. Obszerny artykuł omawia stosunki rosyjsko-niemieckie i przychodzi do wniosku, że o ile trwalsze będą stosunki Niemiec do Rosji, tem poważniej będzie musiała Entanta liczyć się z niemi. Przestrzega koła rządzące w Niemczech przeciwko anty-rosyjskiej polityce. Polskie biuro R.K.P. ogłasza zjazd komunistów polaków na 30.X w Moskwie. Porządek obrad: 1) sprawozdanie polskiego biura R.K.P. z sytuacji R.K.P., 2) sytuacja w Polsce, 3) ekonomiczny stan Rosji sow., 4) nowa metoda propagandy i wszechrosyjski zjazd komunistów polaków.

Komunikat prasowy

z dn.16.X. 21

M O S K W A

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Poczta polowa 53, dn. 24.X. 1921 r.

8224 Tn

Oddział II Informacyjny

Nr. 8088 /II.inf./II.C. D6

Loh

WODZA NACZELNEGO /ADJUT.GENER./

w Belwederze,

Z rozkazu Szefa Sztabu Generalnego przedkładam do wiadomości odpis raportu Nr.1403 Attache wojskowego na Łotwie, dotyczący spraw wojskowych, politycznych, i gospodarczych Łotwy.

1 załącznik.

Otrzymują:

Szef Oddziału II.

Wódz Naczelny /Adj.Gen./

M.S.Wojsk.Szef Administracji

ADJUTANTURA GENERALNA
WODZA
8224 Tn
Wpisano dn. 27.X. 1921 roku
Wysłało dn. 1921 roku
Załącznik

[Signature]
Szef Szt. Gen.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Komunikat prasowy

z dn.16.X.21 r.

M O S K W A

W Piotrogradzie otwarto zjazd rady pełnomocnych obszarów Rosji. Z powodu tej uroczystości Zinowjew wygłosił przemówienie, w którym wskazał na znaczenie Piotrogradu, jako handlowego w centrum północnego obszaru Rosji. "Izweistja" podają alarmujące wiadomości o opłakanym stanie, w jakim się znajdują dzieci w dotkniętych głodem guberniach. Na zjeździe inżynierów wojennego przemysłu został w dalszym ciągu ogłoszony szereg referatów. Inżynier Paleczyński: "Przemysł Rosji z punktu widzenia naturalnych zasobów". Akademię Szatkow: "Wartość chemicznego przemysłu dla obrony kraju". Inżynier Dzierzkowicz: "Przyszłość chemicznych pocisków." "Prawda" komunikuje z Warszawy o wprowadzeniu stanu wojennego w południowej części Samberskiego powiatu wskutek szerzenia się bandytyzmu. Został ogłoszony rozkaz moskiewskiego powiatowego wojennego komisariatu o rejestracji wszystkich obywateli tego powiatu urodzonych w 1900 i 1901 roku.